

MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA NA ROVINĚ V ČESKÉ TŘEBOVĚ

Školní vzdělávací program pro školní družinu

Platnost od 1.9.2024.

1. KONKRÉTNÍ CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ ŠD

Výchovu chápeme jako společenský proces a tedy i výchovu ve ŠD považujeme za součást nutné společenské reprodukce, nikoliv pouze jako sociální službu. Školní družina slouží především k odpočinku, k rozvoji zájmů žáků v době po vyučování a efektivnímu využití volného času. Dává také prostor pro komunikaci mezi dětmi navzájem. Navštěvují ji žáci 1. – 5. ročníku základní školy, resp i žáci 6.-9.ročníků, kteří čekají na dopravní spojení. Její činnost vychází z pedagogiky volného času, projektového vyučování a principů montessori pedagogiky. Snaží se o vytvoření místa pro odpočinek žáků po vyučování a aktivního, sportovního využití volného času, s důrazem na pobyt venku, kde mohou děti pohybově kompenzovat čas vyučování strávený uvnitř.

ŠD je vedena v souladu s principy výuky školy, zejména s respektujícím přístupem k dítěti. Program ve ŠD je sestaven tak, aby žákům poskytl dostatečný prostor a oporu pro odpočinek, relaxaci a regeneraci po školním vyučování. Jsou poskytovány podněty k činnostem, které však zůstávají volitelné. Žáci jsou povzbuzováni k vlastním aktivitám a rozvíjení svých nápadů. Hlavním záměrem v režimu ŠD je pobyt venku na školní zahradě a hřišti v blízkém okolí školy. Důležitou prioritou je také trávit čas společně s dětmi z MŠ na zahradě, kdy dochází k přátelskému sblížení mezi dětmi. Do programu školní družiny jsou pravidelně zařazovány i návštěvy dopravního hřiště, zimního stadionu a městské knihovny. Školní družina je provozována v prostorách MŠ a ZŠ Na rovině v České Třebové, Lhotka 98 a Pod Jelenicí 657, na přilehlé školní zahradě, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku.

2. DÉLKA

Školní družina je provozována od 1.9. do 30.6., souběžně s provozem školy. Po dobu podzimních, vánočních, velikonočních a jarních prázdnin se činnost ŠD přerušuje.

Škola zajišťuje tzv. ranní družinu od 7.00 – 8.00. V době mezi obědem a odpoledním vyučováním ŠD zajišťuje doprovod do školní jídelny a dohled při obědě a odpolední družinu od konce vyučování do 16.00 hod.

Odchod žáka ze ŠD určují zákonní zástupci písemně na zápisovém lístku. Zde také stanoví, zda žák bude odcházet ze ŠD sám či v doprovodu určené osoby.

3. FORMY

Vzdělávací program navazuje na čtyřletý cyklus témat v projektovém vyučování, a to:

- první rok – ČLOVĚK JE TVOR SPOLEČENSKÝ (společenskovedně zaměřený blok)
- druhý rok – ZEMĚ V NAŠICH RUKOU (geograficky zaměřený blok)
- třetí rok – HLEDÁME SVÉ KOŘENY (historicky zaměřený blok)
- čtvrtý rok – RŮZNÉ TVÁŘE PŘÍRODY (přírodovědně zaměřený blok)

Tematické bloky

Se vztahují převážně k běhu roku a ročních období, významným událostem a svátkům jako jsou Vánoce, Velikonoce, Dušičky – Halloween, Čarodějnice a další. Tvořivé činnosti a aktivity jsou laděné tak, aby prohlubovaly chápání a vnímání přírodních procesů a těchto významných období a jejich propojení s naším životem.

4. OBSAH A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ:

Posláním školní družiny je motivovat, podporovat a vést děti k rozvoji osobnosti smysluplným využitím volného času, a to širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí s vychovatelkou.

Základním prostředkem činnosti ŠD je hra, založena na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje jejich vědomosti a dovednosti, navozuje kladné emoce. Dobře navozené hry přinášejí pozitivní výsledky.

Při veškerých činnostech ve družině vycházíme ze zásad požadavků volného času – dobrovolnosti, zajímavosti a zájmovosti, aktivity a seberealizace, citlivosti a citovosti. Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Činnosti odpočinkové – slouží k odpočinku, relaxaci a odstranění únavy po skončení školního vyučování (stolní hry, námětové hry, zájmové činnosti, poslech předčítání), zařazené hlavně v době po obědě.

Činnosti rekreační – slouží k pohybové kompenzaci času stráveného uvnitř při školním vyučování. Jsou to činnosti řízené i spontánní, aktivnější a dynamičtější. Jsou realizovány převážně venku.

Činnosti zájmové – rozvíjí osobnost dítěte, umožňuje dětem seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností. Rozvíjení estetických dovedností (výtvarné a rukodělné činnosti), dramatických, hudebních nebo spontánních dovedností dle potřeb dětí.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností, není stanovena jako povinná činnost ŠD. Do příprav na vyučování je zařazováno zábavné procvičování učiva formou didaktických her.

Organizační – činnosti spojené s režimem dne (převlékání, úklid, organizace prostoru, svačina, péče o zvířata). Plánování programu, tvorba společných aktivit či nových pravidel v komunitním kruhu (elipse).

Příprava na vyučování zahrnuje okruh činností související s plněním školních povinností, není to však povinná činnost ŠD. Formou didaktických her (včetně řešení problémů), ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách, exkurzích a dalších činnostech; **získávání dalších doplňujících poznatků** při průběžné činnosti ŠD (např. vycházka, společné činnosti, práce s knihou a časopisy).

V rámci programu školní družiny navštěvují žáci také zájmové kroužky. V nabídce jsou: slovenština, hudební a pohybový kroužek, výtvarný kroužek.

Činnost a výchovné působení pedagogů ŠD je zaměřeno na regeneraci sil žáků po vyučování, posílení sebevědomí, rozvíjení kreativity, na seberealizaci, radost a hru, na komunikaci a sociální kontakty se zaměřením na :

- pěstování kamarádských vztahů, tolerance odlišností – navozování pozitivního klimatu ve třídě,
- trénink sebeobslužných činností a dovedností, posilování a upevňování hygienických návyků,

- odpočinek a relaxace – společná četba vybraných knih, volná hra dle individuálního výběru, odpočinkové a relaxační hry, poslech písniček a pohádek,
- pravidelné vycházky ven, hry ve volné přírodě, rozvoj zájmu o přírodu, venkovní aktivity, pozorování zvířat a jejich prostředí v každém ročním období, pěstování pozitivních vztahů k přírodě,
- společné/individuální hry různého zaměření (poznávací, smyslové, pamětní, pohybové),
- výchova k péči o estetické prostředí školní družiny, třídění odpadu, zalévání květin,
- hudebně-pohybové aktivity,
- družinové tvoření – tematicky zaměřené malování a vyrábění,
- průběžné seznamování se státními svátky, jejich historií a osobnostmi,
- témata jednotlivých měsíců se prolínají všemi činnostmi a s projektovými tématy ZŠ

Letošní projektové téma :

Hledáme své kořeny je doplněno o činnosti dle jednotlivých měsíců a aktivit.

PODZIM

Září: MYA DRUŽINA

- seznámení dětí s prostředím školy a okolí, pravidla ve školní družině,
- vzpomínáme na prázdniny,
- hudebně-pohybové aktivity + Orffovy nástroje,
- týden na téma „ovoce“ – zdravý životní styl, ochutnávky, výroba ovocného salátu,
- pobyt venku v přírodě, na hřišti,
- projektové téma „rodina,“
- státní svátek sv. Václava – dějiny osobnosti.

Říjen: BAREVNÝ PODZIM

- sbírání listů a přírodnin na koláž,
- hygienické návyky,
- Drakiáda – výroba papírového draka, pouštění jej,
- tvořeníčko z přírodnin,
- posilování těla a cviky na overballech,

- lekce pečení štrůdlu,
- Halloweenská stezka,
- poznáváme kamaráda podle hlasu, hmatu,
- 28. říjen – státní svátek – povídání.

Listopad: JÁ A KNIHA

- povolání – povídání dětí na téma „knihovník,“
- rovnání a prohlížení knih ve školní knihovničce,
- návštěva městské knihovny,
- literární výchova,
- dramatizace pohádky,
- loutkové divadlo,
- hádání pohádek + písničky z pohádek,
- relaxační chvilka,
- 17. listopad – státní svátek – povídání.

ZIMA

Prosinec: ČAS VÁNOČNÍ

- navození vánoční atmosféry,
- družinové tvoření – vločky, ozdůbky, přáníčka,
- výzdoba oken a třídy ŠD,
- Mikulášská nadílka v ŠD,
- návštěva vánoční výstavy a výzdoby ve městě,
- Vánočnění – kreativní dílničky pro rodiče a veřejnost,
- výroba nepečeného cukroví,
- vánoční besídka dětí,
- povídání o vánočních svátcích.

Leden: *KOUZLA PANÍ ZIMY*

- zvířátka v zimě, jak žijí,
- zimní procházky a nošení do krmelce kaštany a žaludy,
- omalovánky, vystřihovánky, lepení.
- projektové téma „profese,“
- stavění sněhuláků, hry na sněhu, bobování,
- péče o vlastní tělo,
- zimní tvoření, sněhuláci, tučňáci,
- poslech hudby, dle přání dětí.

Únor: *ÚNOR BÍLÝ – POLE SÍLÍ*

- známe svoje město, kultura, památky,
- prevence proti úrazům a nemocem,
- sv. Valentýn – tvoření srdíček,
- projektové téma „profese,“
- návštěva lékaře, zdravotní sestry,
- opičí dráha v tělocvičně,
- hrátky s angličtinou – pexesa, kvízy,
- Karneval – výroba škrabošky, kostýmu,
- projektový den „Pekařství Sázava – výroba.“

JARO

Březen: *PROBUZENÍ PŘÍRODY*

- sportovní činnost,
- čtení pohádek a příběhů na přání,
- symboly jara – mláďata, rostliny, příroda,
- jarní úklid ŠD,

- procházky a pozorování přírody kolem nás,
- koláž na téma „jaro,“
- anglická chvilka,
- družinové tvoření, jak si představují jaro.

Duben: **VELIKONOČNÍ SVÁTKY**

- družinové tvoření – malování a zdobení vajíček, zápichy,
- velikonoční zvyky, tradice, koledy (historie),
- setí osení do truhlíků,
- dopravní znalosti,
- den Země – sbírání odpadků kolem školy a okolí,
- aktivity na zahradě – míčové hry, líný tenis, písek ...
- povídání a čtení „Zvířátka na statku,“
- projektový den „Farma Vendolí – profese farmář,“
- čarodějnice (příprava čarodějnice z látky).

Květen: **LÁSKY ČAS**

- zahrádka – sázení rostlinek, setí semínek,
- svátek maminek – povídání o mé mamince – přáníčko s básničkou pro maminku,
- procházka do přírody – pozorování hmyz lupou,
- projektové téma „Obchod,“
- návštěva obchodního centra,
- hra na obchod – prodávání, finanční gramotnost,
- dětské pokusy,
- 1. a 8. květen – státní svátky – seznámení s nimi.

LÉTO

Červen: **TĚŠÍME SE NA PRÁZDNINY**

- svátek dětí – návštěva cukrárny,

- sportovní aktivity na hřišti a školní zahradě,
- krmení kačen u řeky a oveček v ohradě,
- navlékání korálků přátelství,
- mini diskotéka na zahradě a výroba domácí limonády,
- ekologie,
- anglická chvilka,
- prázdniny – nad mapou ČR,
- bezpečnost o prázdninách.

5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ

- Žáci jsou přijímáni do ŠD na základě žádosti rodičů (vyplněný zápisový lístek). Žáci jsou přijímáni k docházce do ŠD na jeden školní rok. O přijímání žáka do školní družiny rozhoduje ředitel školy.
- Oddělení se naplňuje do počtu 30 žáků.

Kritéria přijetí:

1. Žáci jsou přijímáni podle věku od nejnižšího věku
2. Sourozenci
3. Žáci dojíždějící ze vzdálenějších lokalit

6. PRŮBĚH ŠD

Vychovatelé jsou v kontaktu s třídní učitelkou a zákonnými zástupci. Úzce s nimi spolupracují. Začátkem školního roku na schůzce se zákonnými zástupci vedoucí vychovatelka informuje zákonné zástupce o organizaci družiny, seznámí je s nabídkou zájmového vzdělávání a vnitřním režimem oddělení. Seznámí je prokazatelně s vnitřním řádem školní družiny.

7. UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ŠD

Ukončení vzdělání ve ŠD může být na základě písemné žádosti rodičů, případně pro opakované dlouhodobé porušování vnitřního řádu ŠD.

Při nevyzvednutí žáka ze ŠD se vychovatelé telefonicky spojí s rodiči. V případě nenavázání kontaktu s rodiči po 30 minutách informuje PČR.

8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI.

Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vytvoří třídní pedagog IVP, kterým se vychovatel ŠD řídí. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných se na škole a ve školní družině realizuje zpravidla formou individuální integrace. Škola se opírá o doporučení a spolupráci pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem či praktickým

lékařem pro děti a dorost. Důležitá je spolupráce vychovatelů se zákonnými zástupci žáka, s třídním učitelem, vedením školy. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami na základě doporučení PPP je ve ŠD zajištěn asistent pedagoga.

9. POPIS MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK

Družina ke svým potřebám využívá jedno oddělení v budově školy Lhotka 98, Česká Třebová, třída č.1 a školní zahradu u objektu školy Lhotka 98.

Herna je součástí kmenové třídy.

Žáci mají možnost využívat ve ŠD stolní, deskové, karetní a interaktivní hry, stavebnice, knihy, didaktické pomůcky a hudební nástroje. Materiální zabezpečení pro pracovní-technickou a výtvarnou činnost dětí je dostatečné a děti toho využívají pro samostatnou činnost. Materiální vybavení je v průběhu roku doplňováno.

10. POPIS PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK

Provoz družiny zajišťují dva vychovatelé, kteří mají příslušné vzdělání. Vychovatelé se v průběhu roku dále vzdělávají.

11. POPIS EKONOMICKÝCH PODMÍNEK

Poplatek za pobyt ve školní družině se nevybírá, je zahrnut v ceně školného.

12. POPIS PODMÍNEK BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

Vychovatelé jsou zodpovědní za žáky, kteří se dostaví do ŠD. Před každou akcí pedagog proškolí žáky o bezpečnosti, stejně tak při každé nové činnosti, při přesunech dohlíží na dodržování pravidel silničního provozu. Úrazy jsou evidovány ve školní knize úrazů.

Vytváření bezpečného prostředí soustavnou prací na mezilidských vztazích – společné vytváření a dodržování pravidel (komunitní kruh – elipsa). Žáci jsou seznamováni se základy poskytnutí první pomoci. Žáci jsou cíleně vedeni k dodržování pravidel silničního provozu (seznámení s dopravním značením, se správným chováním účastníka silničního provozu - chodce a cyklisty). Žáci jsou vedeni k dodržování bezpečnosti při práci a činnosti s materiálem, nástroji a spotřebiči (nůžky, nože, tavná pistol).

Zaměstnanci průběžně sledují jakékoli projevy násilí, rasismu a xenofobie. Působení školní družiny je zaměřeno především na prevenci těchto sociálně patologických projevů.

Cíle ochrany jsou především:

- výchova ke zdravému životnímu stylu, podněcování žáků k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí
- vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného, xenofobního a diskriminačního chování
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí, posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům

- minimalizace výskytu sociálně patologických jevů
- vytváření nestresujícího prostředí pro přijetí jakéhokoliv žáka
- vytváření pozitivní motivace pro zapojení všech žáků do školních a mimoškolních aktivit
- nabízení možností, jak se samostatně rozhodovat a jak hledat pomoc

13. EVALUACE V ŠD

Sebevyjádření a sebereflexe v komunitní elipse a poradním kruhu (žáci).
Společné měsíční porady v rámci ZŠ (zaměstnanci).

Zpracoval:

Miloš Pražák

Kontrolovala : Slavomíra Petrová

Schválil: Mgr. Miroslav Smolej

Platnost od: 1.9.2024